



# 2022

## LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) MERKEZİ SINAVLA YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSI





# 2022

## LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) MERKEZİ SINAVLA YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSI



2022

**LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS)  
MERKEZİ SINAVLA YERLEŞEN  
ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSI**

TEMMUZ 2022

**HAZIRLAYANLAR**

DR. H. EREN SUNA

DR. HANDE ÖZÇELİK

**TASARIM VE UYGULAMA**

ÜMARE ALTUN

**FOTOĞRAFLAR**

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



T.C. Millî Eğitim Bakanlığı  
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar ANKARA  
[www.meb.gov.tr](http://www.meb.gov.tr)

© Bu yayının tüm hakları T.C. Millî Eğitim Bakanlığına aittir. T.C. Millî Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

# İçindekiler



- Tablolar Dizini • 4
- Şekiller Dizini • 4
- Grafikler Dizini • 5
- Yönetici Özeti • 6

## 1. GİRİŞ • 9

- 1.1 Merkezi Yerleştirme • 11
- 1.2 2022 Merkezi Sınav İstatistikleri • 13

## 2. 2022 MERKEZİ SINAV PUANIYLA YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN SINAV PERFORMANSI • 15

- 2.1 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Alt Testlere Göre Doğru Cevap Sayısı Dağılımları • 16
  - 2.1.1 Türkçe Alt Testi • 16
  - 2.1.2 Matematik Alt Testi • 17
  - 2.1.3 Fen Bilimleri Alt Testi • 18
  - 2.1.4 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi • 19
  - 2.1.5 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alt Testi • 20
  - 2.1.6 Yabancı Dil Alt Testi • 21
- 2.2 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Cinsiyete Göre Doğru Cevap Sayısı Ortalamaları • 22
- 2.3 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Merkezi Sınav Puanı Dağılımı • 24
- 2.4 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Okul Başarı Puanı ve Merkezi Sınav Puanı İlişkisi • 26

## 3. SONUÇ • 29

- Kaynaklar • 32

## Tablolar Dizini

<b>Tablo 1</b>	2022 Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleştirme	11
<b>Tablo 2</b>	Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Alt Testlere Göre Doğru Cevap Sayısına İlişkin İstatistikler	12
<b>Tablo 3</b>	2022 Merkezi Sınav Madde Analizi ve Güvenirlik Analizi Sonuçları	13

## Şekiller Dizini

<b>Şekil 1</b>	2022 Ortaöğretim Kurumları Tercih, Başvuru ve Yerleştirme Takvimi	10
<b>Şekil 2</b>	Liselere Geçiş Sistemi Kapsamında Merkezi Sınav Puanına Dayalı Yerleştirme Süreci	14

## Grafikler Dizini

<b>Grafik 1</b>	Türkçe Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	16
<b>Grafik 2</b>	Matematik Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	17
<b>Grafik 3</b>	Fen Bilimleri Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	18
<b>Grafik 4</b>	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	19
<b>Grafik 5</b>	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	20
<b>Grafik 6</b>	Yabancı Dil Alt Testinde Doğru Cevap Sayısı Dağılımı	21
<b>Grafik 7</b>	Cinsiyete Göre Alt Testlerdeki Doğru Cevap Sayısı Ortalamaları	23
<b>Grafik 8</b>	Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Sınav Puanı Dağılımı	25
<b>Grafik 9</b>	Okul Başarı Puanı ve Merkezi Sınav Puanlarının Saçılım Diyagramı	27

## Yönetici Özeti

Liselere Geçiş Sistemi (LGS), 2018 yılından bu yana ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ortaöğretime geçişinde kullanılmaktadır. LGS kapsamında öğrencilerin ortaöğretime geçişi iki farklı türde yerleştirme süreci ile gerçekleştirilmektedir. Merkezi sınav puanına göre yerleştirmede öğrenciler sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmekte ve bu süreçte öğrencilerin Merkezi Sınavdaki performansları temel ölçüt olmaktadır. Yerel yerleştirmede ise öğrenciler buldukları bölgede ya da yakın bölgelerdeki ortaöğretim kurumlarına tercihleri doğrultusunda yerleştirilmektedir.

Merkezi Sınavın 2022 uygulaması 5 Haziran'da başarıyla tamamlanmış, sınav sonuçları 30 Haziran 2022'de açıklanmıştır. Akabinde, 4-20 Temmuz aralığında öğrencilerin merkezi ve yerel yerleştirmeye dair tercihleri alınmıştır. Bu dönemde merkeze sınava katılan 396.595 öğrenci, sınavla öğrenci alan kurumlar için tercihte bulunmuştur. Çalışmanın bu bölümünde, 2022 Merkezi Sınav puanına dayalı olarak sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşen öğrencilerin performansı değerlendirilmiştir.

Bu bölümde değerlendirilen ilk unsur, sınava katılım olmuştur. 2021-2022 eğitim öğretim yılında 8.sınıfı başarıyla tamamlayarak ortaokuldan mezun olan 1.236.308 öğrencinin 1.031.799'ı Merkezi Sınava katılmıştır. Bu öğrencilerden 188.875'i Merkezi Sınav puanları ve tercihleri doğrultusunda sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmiştir. Bu bağlamda, Merkezi Sınava katılım oranı geçen yıllarla yakın düzeylerde ve sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşme oranı yaklaşık %19 olarak hesaplanmıştır.

İncelenen ikinci unsur, merkezi sınav puanına dayalı yerleştirilen öğrencilerin sınav performanslarıdır. Bu öğrencilerin Merkezi Sınavda bulunan alt testlerdeki

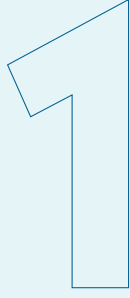


performanslarını değerlendirmek için doğru cevap sayısı dağılımları ve betimsel istatistikler incelenmiştir. Soru sayısı 20 olan alt testler arasında öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalaması Fen Bilimleri alt testinde 14,91, Türkçe alt testinde 14,08 ve Matematik alt testinde 9,38 olarak hesaplanmıştır. On soru bulunan alt testler arasında ise alt testler ortalama doğru cevap sayıları Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testinde 8,57, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde 7,89 ve Yabancı Dilde 6,85 şeklinde sıralanmıştır. Her bir alt testin doğru cevap sayısı dağılımları incelendiğinde, 2022 Merkezi Sınavındaki dağılımlar 2020 ve 2021 yılları ile genel bir uyumu işaret etmektedir.

Alt testlerde gösterilen performansa dair yapılan diğer bir inceleme de kız ve erkek öğrencilerin ortalama puanlarının değişimidir. Sonuçlar, Türkiye’de uzun yıllardır uygulanan kademeler arası geçiş sınavları ve öğrenci başarıları izleme araştırmaları ile tutarlı bir şekilde kız öğrencilerin öğrencilerden yüksek performans gösterdiğini ortaya koymuştur. 2022 yılında merkezi sınav puanına göre yerleşen öğrenciler arasında kız öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamaları tüm alt testlerde erkek öğrencilerden yüksektir. Grup ortalamaları birbirine yakın olmakla birlikte kız ve erkek öğrencilerin ortalamalarının nispeten farklılaştığı alt testler Türkçe ve Yabancı Dil’dir.

Son olarak, merkezi sınav puanı ile yerleşen öğrencilerin okul başarı puanları (OBP) ile merkezi sınav puanları (MSP) arasındaki ilişki incelenmiştir. Zira öğrencilerin iki ayrı akademik başarı göstereci arasındaki bu ilişki, sınav sonuçları ile okulda gösterdikleri akademik başarı arasındaki bağı değerlendirmek açısından önemlidir. Sonuçlar, öğrencilerin Merkezi Sınavdaki puanları ile okul başarıları arasında güçlü bir bağ olduğunu göstermektedir.





# GİRİŞ



Ortaokuldan başarıyla mezun olan öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleştirmeleri iki farklı şekilde gerçekleştirilmektedir. Merkezi yerleştirme ile Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında uygulanan Merkezi Sınava katılan öğrenciler, bu sınavda gösterdikleri performanslara göre sınavla öğrenci alan fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, proje okulları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programlarına yerleştirilmektedir.

Yerel yerleştirme ise Merkezi Sınava katılma durumundan bağımsız olarak öğrencilerin ikamet ettikleri bölgede veya yakın bölgelerde tercihleri doğrultusunda sınavsız öğrenci alan okullara yerleştirme sürecini ifade etmektedir. Çalışmanın bu kısmında merkezi yerleştirme (sınavlı yerleştirme) ile yerleşen öğrencilerin merkezi sınav performansları incelenmiştir.

### ŞEKİL 1

#### 2022 ORTAÖĞRETİM KURUMLARI TERCİH, BAŞVURU VE YERLEŞTİRME TAKVİMİ



T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

2022 LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi ve yerel yerleştirme adımları ve tarihleri Şekil 1'de verilmiştir. Şekil 1'de görüldüğü gibi, merkezi ve yerel yerleştirme süreci 4 Temmuz 2022'den 19 Ağustos 2022 tarihine kadar devam etmektedir.

## 1.1 Merkezi Yerleştirme



Merkezi yerleştirme, öğrencilerin LGS Merkezi Sınavdaki performanslarına dayalı olarak gerçekleştirilen, öğrencilerin tercihleri doğrultusunda sınavla öğrenci kabul eden eğitim kurumlarına yerleştirilmesi sürecini içermektedir. Bu bölümde 2022 Merkezi Sınav sonucuna göre yerleşen öğrencilerin alt testlerdeki doğru cevap sayısı dağılımları ve ölçme sonuçlarının psikometrik özellikleri detaylı olarak analiz edilmiştir.

Merkezi Sınava katılım ve merkezi olarak yerleşen öğrenci sayıları yıllar içinde incelenen ve karşılaştırılan özelliklerden birisidir. 2022 yılında sekizinci sınıfı başarıyla tamamlayarak ortaokuldan mezun olan, Merkezi Sınava katılan ve merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrenci sayıları Tablo 1'de verilmiştir.

**TABLO 1**

2022 MERKEZİ SINAV PUANINA GÖRE YERLEŞTİRME

	<b>Öğrenci Sayısı</b>
Sınav Başvurusu Yapılan Ortaokul Mezunu	1.236.308
Sınava Katılan Öğrenci Sayısı	1.031.799
Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrenci Sayısı	188.875

Tablo 1’de görüldüğü üzere, 2022 yılında 1.236.308 öğrenci 8. sınıftan mezun olmuş ve bu öğrencilerin Merkezi Sınava kaydı otomatik olarak gerçekleştirilmiştir. Merkezi Sınava 1.031.799 öğrenci katılmış ve 188.875 öğrenci merkezi olarak yerleşmiştir. Merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrencilerin sınavda bulunan sayısal ve sözel bölümlere ait alt testlerdeki doğru cevap sayısı ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, soru sayısı 20 olan alt testler arasında merkezi yerleşen öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamasının en yüksek olduğu alt test Fen Bilimleridir(14,91). Doğru cevap sayısı ortalamaları Türkçe alt testinde 14,08 ve Matematik alt testinde 9,38 olarak hesaplanmıştır. On soru bulunan alt testler arasında ise bu öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalamasının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testinde 8,57 ile en yüksek düzeye ulaştığı, ortalamasının T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde 7,89 ve Yabancı Dil alt testinde 6,85 olduğu belirlenmiştir.

TABLO 2

MERKEZİ SINAV PUANIYLA YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN  
ALT TESTLERE GÖRE DOĞRU CEVAP SAYISINA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

Bölüm	Alt Test	Soru Sayısı	Doğru Cevap Sayısı Ortalaması	Standart Sapma
SÖZEL BÖLÜM	Türkçe	20	14,08	4,02
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10	7,89	2,04
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10	8,57	1,78
	Yabancı Dil	10	6,85	3,45
SAYISAL BÖLÜM	Matematik	20	9,38	5,41
	Fen Bilimleri	20	14,91	4,21

## 1.2 2022 Merkezi Sınav İstatistikleri



2022 yılında gerçekleştirilen LGS Merkezi Sınavdaki her bir alt test için madde ve güvenilirlik analizi, önceki bölümde detaylı olarak açıklanmış ve Tablo 3'te gösterilmiştir.

**TABLO 3**

### 2022 MERKEZİ SINAV MADDE ANALİZİ VE GÜVENİRLİK ANALİZİ SONUÇLARI

Bölüm	Alt Test	Soru Sayısı	Ortalama Soru Güçlüğü	Ortalama Soru Ayırt Ediciliği	İç Tutarlılık (Güvenirlik) Katsayısı
SÖZEL BÖLÜM	Türkçe	20	0,46	0,39	0,81
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	10	0,56	0,43	0,70
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	10	0,65	0,46	0,76
	Yabancı Dil (İngilizce)	10	0,46	0,59	0,86
SAYISAL BÖLÜM	Matematik	20	0,24	0,44	0,84
	Fen Bilimleri	20	0,45	0,45	0,84

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Tablo 3'te görüldüğü üzere, 2022 Merkezi Sınavdaki alt testlerin ortalama soru güçlükleri 0,24 ile 0,65 arasında değişmektedir. Elde edilen değerler, 2020 ve 2021 yıllarında hesaplanan ortalama güçlük düzeyleri ile benzer düzeydedir. 2021 yılında olduğu gibi, 2022 yılında da öğrencilerin sorulara ortalama doğru cevap verme oranlarının en düşük olduğu alt test Matematik, en yüksek olduğu alt test ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisidir.

2022 Merkezi Sınavda alt testlere ait ortalama soru ayırt edicilik değerlerinin 0,39 ile 0,59 arasında değiştiği ve tüm alt testlerdeki ortalama ayırt edicilik değerlerinin yüksek düzeylerde olduğu görülmektedir (Crocker ve Algina, 1986). Yapılan güvenilirlik analizlerinde alt testlerin iç tutarlılık katsayılarının 0,70 ile 0,86 arasında değiştiği belirlenmiştir. Hesaplanan güvenilirlik katsayıları tüm alt testlerde psikometrik açıdan uygun görülen seviyenin üzerindedir (Cronbach, 1951; Cronbach vd., 1972).

## ŞEKİL 2

## LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ KAPSAMINDA MERKEZİ SINAV PUANINA DAYALI YERLEŞTİRME SÜRECİ

## MERKEZİ YERLEŞTİRME

**Merkezi Yerleştirme nedir?**

Merkezi Yerleştirme, Merkezi Sınavla öğrenci alan fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, özel program ve proje uygulayan eğitim kurumları ile meslekî ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programlarına tercihler doğrultusunda merkezi sınav puanı üstünlüğüne göre yapılan yerleştirmedir.

**Merkezi Yerleştirmede tercih yapabilmek için Yerel Yerleştirme tercihi yapmak zorunlu mudur?**

Evet. e-Okulda kayıtlı öğrencilerin, Merkezi Sınavla Öğrenci Alan Okulları tercih edebilmesi için yerel yerleştirme tercihi yapması zorunludur.

**Öğrenciler, Merkezi Sınav Puanına göre öğrenci alan okullardan kaç tercih yapabilirler?**

Merkezi Sınavla giren öğrenciler, Yerel Yerleştirme ile öğrenci alan okullar için tercihlerini yaparak kayıt işlemini tamamladıktan sonra, Merkezi Sınavla öğrenci alan okullar için açılacak Merkezi Sınavla Öğrenci Alan Okullar ekranından en fazla 10 (on) okul tercihinde bulunabilirler.

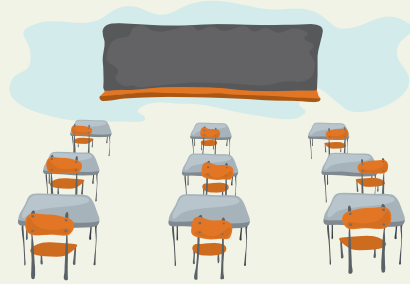
**Merkezi Yerleştirme hangi kriterlere göre yapılır?**

Merkezi sınavla öğrenci alan okulların belirlenen kontenjanlarına merkezi sınav puanı üstünlüğüne göre yerleştirme yapılır.

Merkezi sınav puanının eşitliği hâlinde sırasıyla;

1. Okul Başarı Puanı (OBP) üstünlüğüne,
2. 8'inci sınıftaki Yılsonu Başarı Puanı (YBP) üstünlüğüne,
3. 7'nci sınıftaki Yılsonu Başarı Puanı (YBP) üstünlüğüne,
4. 6'nci sınıftaki Yılsonu Başarı Puanı (YBP) üstünlüğüne,
5. 8'inci sınıfta özürsüz devamsızlık yapılan gün sayısının azlığına,
6. Tercih önceliğine,
7. Öğrencinin doğum tarihine göre yaşı küçük olana

bakılarak yerleştirme yapılır.





2

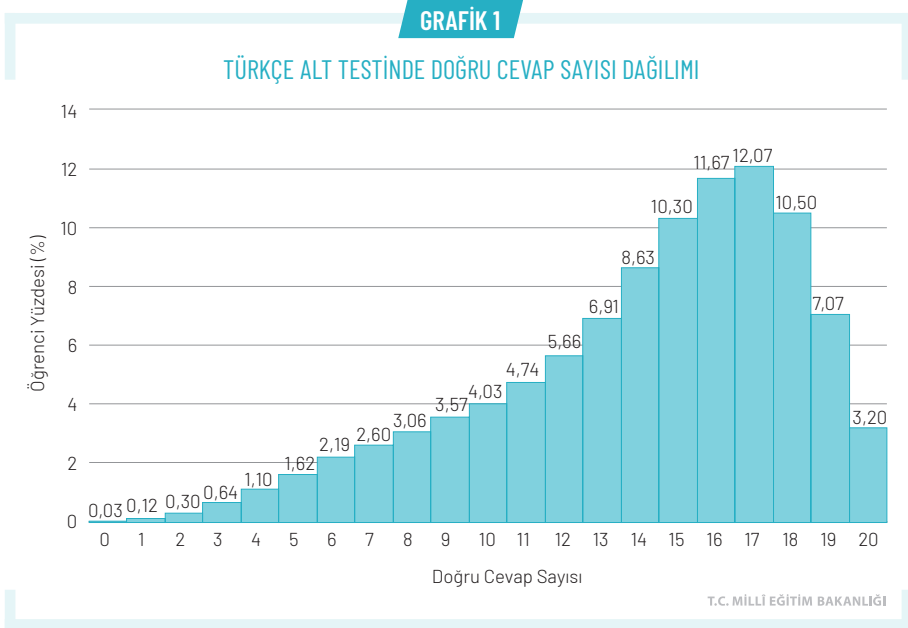
2022 MERKEZİ SINAV PUANIYLA  
YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN  
SINAV PERFORMANSI

## 2.1 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Alt Testlere Göre Doğru Cevap Sayısı Dağılımları

Öğrencilerin testlerdeki doğru cevap sayıları, üzerinde şans başarısına yönelik düzeltme yapılmamış haliyle sınav performanslarının önemli bir göstergesidir. 2022 Merkezi Sınav sonuçlarına göre yerleşen öğrencilerin farklı alt testlerdeki performanslarını değerlendirmek için doğru cevap sayısı dağılımları incelenmiştir.

### 2.1.1 Türkçe Alt Testi

Grafik 1'de görüldüğü üzere merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrencilerin Türkçe alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımları sola çarpıktır. Doğru cevap sayısı 15 ile 20 arasında bulunan öğrenci oranı %54,81, 0 ile 10 arasında olan öğrencilerin oranı yalnızca %19,25 olarak hesaplanmıştır. En fazla gözlemlenen doğru cevap sayısı 17'dir ve 0 ile 17 arasında puanların gözlem sayıları sürekli bir artış göstermiştir. Merkezi yerleşen öğrencilerin %3,20'si alt testte yer alan tüm soruları doğru cevaplamıştır. Bu öğrencilerin Türkçe alt testindeki doğru cevap sayısı ortalaması 14,08 ve standart sapması 4,02 olarak belirlenmiştir.

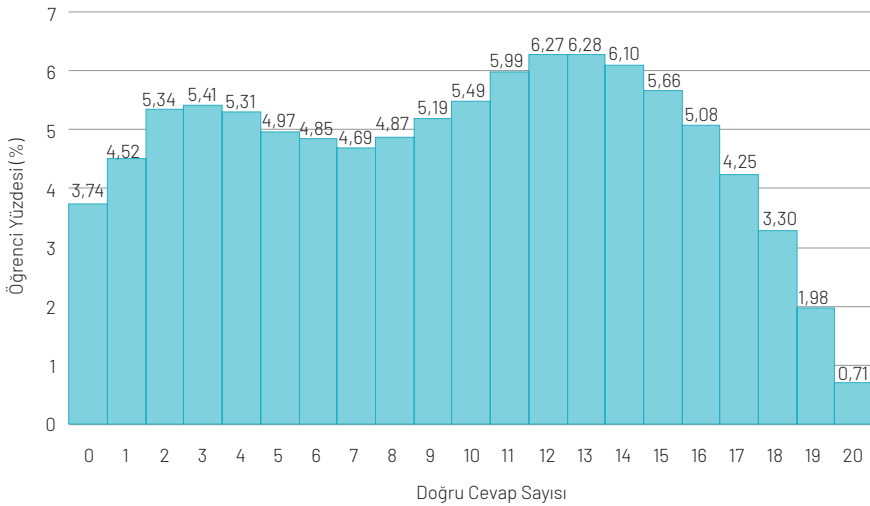


## 2.1.2 Matematik Alt Testi

Grafik 2’de, Matematik alt testinde öğrencilerin doğru cevap sayıları çift modlu bir dağılıma benzer olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası (%51,11) 10 ile 20 puan aralığında yer almaktadır. Merkezi olarak yerleşen öğrencilerin yaklaşık %21’inin 15 ve üzerinde doğrusu vardır. Doğru cevap sayısı dağılımı, en fazla gözlenen doğru cevap sayısının 13 olduğunu göstermektedir. Merkezi yerleşen öğrencilerin yaklaşık %1’i alt testteki tüm sorulara doğru cevap vermiştir. Matematik alt testinde merkezi yerleşen öğrencilerin doğru cevap sayısı ortalaması 9,38 ve standart sapması 5,41’dir.

GRAFİK 2

MATEMATİK ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI



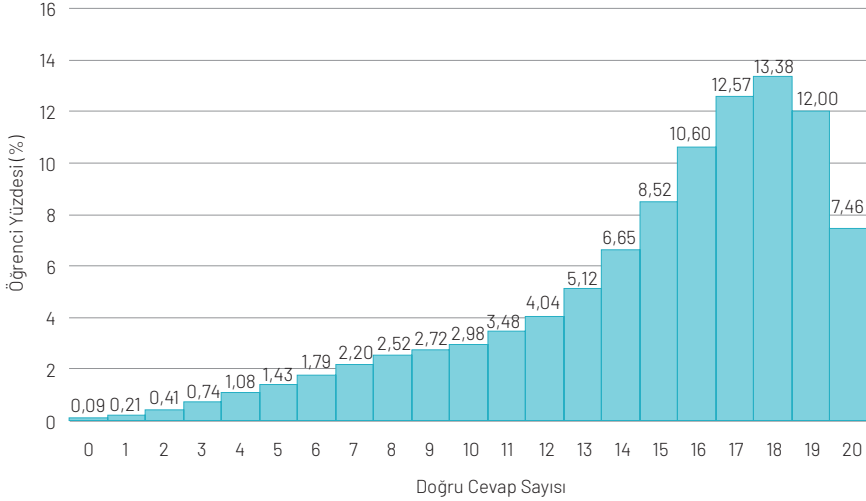
T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

### 2.1.3 Fen Bilimleri Alt Testi

Grafik 3'ün açıkça gösterdiği üzere Fen Bilimleri alt testinde doğru cevap dağılımı sola çarpıktır. Dağılımda en fazla gözlenen doğru cevap sayısının 18 olması ve öğrencilerin %64,54'ünün 15 ile 20 arasında yer alması dağılımın sola çarpık olduğunu ve öğrencilerin yüksek performans gösterdiğini işaret etmektedir. Alt testte ortalama 14,91 ve standart sapma 4,21 olarak hesaplanmıştır. Merkezi yerleşen öğrenciler arasında bu alt testteki 20 sorunun tamamını doğru işaretleyen öğrencilerin oranı %7,46'dır. Fen Bilimleri alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı, önceki yıllarda yerleşen öğrencilerin doğru cevap sayısı dağılımı ile benzerlik göstermektedir.

GRAFİK 3

#### FEN BİLİMLERİ ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI



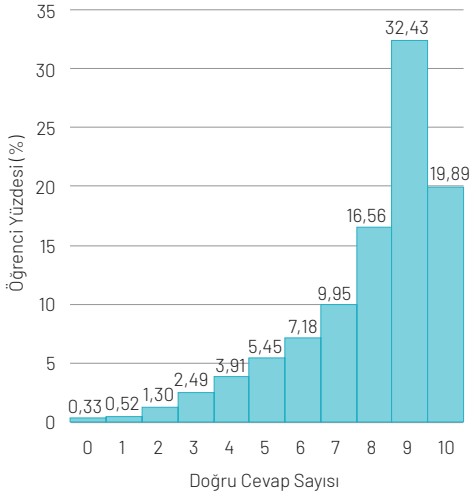
T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

## 2.1.4 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi

Grafik 4'te görüldüğü gibi, merkezi yerleşen öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı sola çarpıktır. Doğru cevap sayısı 8 ve üzerinde olan ve merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrencilerin oranı %68,88'dir ve merkezi yerleşen öğrencilerin %19,89'u bu alt testteki 10 sorunun tümünü doğru cevaplamıştır. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testindeki doğru cevap sayısı ortalaması 7,89, standart sapması ise 2,04 olarak belirlenmiştir.

**GRAFİK 4**

### T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI



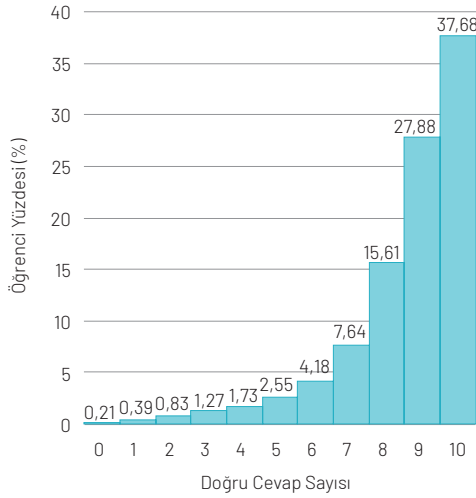
T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

## 2.1.5 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alt Testi

Grafik 5'in gösterdiği üzere, 2022 yılında merkezi yerleşen öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı sola çarpıktır. Doğru cevap sayısı ile birlikte öğrenci oranları da sürekli bir artış göstermektedir. Bu öğrencilerin %81,17'sinin doğru cevap sayısı 8 ile 10 arasında değişmektedir. Merkezi yerleşen öğrencilerin %37,68'i bu alt testteki tüm soruları doğru cevaplamıştır. Bu öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testinde doğru cevap sayısı ortalaması 8,57 ve standart sapması 1,78 olarak hesaplanmıştır.

GRAFİK 5

### DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI



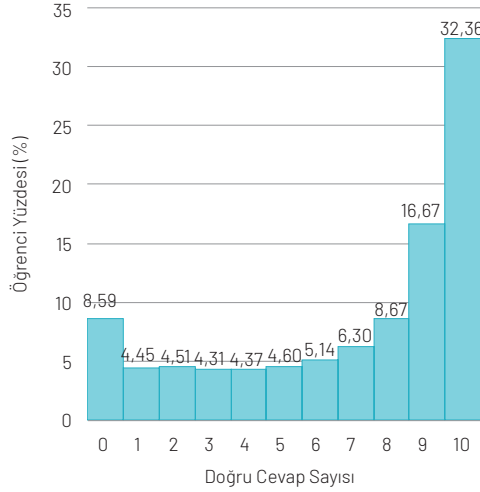
T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

## 2.1.6 Yabancı Dil Alt Testi

Grafik 6'nın gösterdiği gibi, merkezi yerleşen öğrencilerin Yabancı Dil alt testindeki doğru cevap sayısı dağılımı sola çarpıktır. Yerleşen öğrencilerin bu alt testteki doğru cevap sayısı oranları 1'den 10'a kadar genel bir artış eğilimi göstermekte ve doğru cevap sayısı 10 olduğunda %32,36 ile tepe noktasına ulaşmaktadır. Merkezi yerleşen öğrencilerin yarısından fazlası (%57,70) 8 ile 10 arasında soruyu doğru cevaplamıştır. Merkezi yerleşen öğrencilerin Yabancı Dil alt testindeki ortalaması 6,85 ve standart sapması 3,45 olarak hesaplanmıştır.

**GRAFİK 6**

**YABANCI DİL ALT TESTİNDE DOĞRU CEVAP SAYISI DAĞILIMI**



## 2.2 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Cinsiyete Göre Doğru Cevap Sayısı Ortalamaları



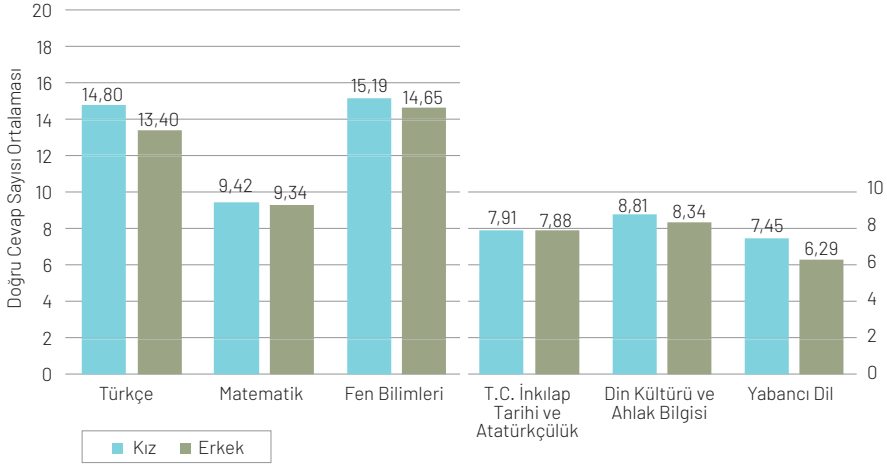
Büyük ölçekli ulusal ve uluslararası sınav uygulamalarına yönelik analizlerde sınav katılan bireylerin demografik değişkenlere göre sınav performansları belirlenmekte ve gruplar arasında önemli farkların görülmesi durumunda bu farkların eğitime ilişkin diğer göstergelerle tutarlı olup olmadığı incelenmektedir. Eğitimde mevcut durumun izlenmesi amacıyla incelenen demografik değişkenlerden biri cinsiyettir ve bu bağlamda farklı cinsiyet gruplarında bulunan öğrencilerin sınav performansları karşılaştırılmıştır. Grafik 7de merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrencilerin alt testlerdeki doğru cevap sayısı ortalamalarının cinsiyete göre değişimi verilmiştir.

Grafik 7, merkezi yerleşen öğrenciler arasında kız öğrenciler tüm alt testlerde erkek öğrencilerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğunu göstermektedir. Kız öğrencilerin farklı alanlarda daha yüksek performans göstermesi sonucu, kademeler arası geçiş sınavlarında daha önceki yıllarda elde edilen bulgularla uyumludur (MEB, 2018, 2019, 2020, 2021). Fen Bilimleri, 20 soru bulunan alt testler arasında her iki cinsiyet grubundaki öğrencilerin en yüksek ortalamaya sahip olduğu alt testtir. Türkçe, bu alt testler arasında kız ve erkek öğrenciler arasında farkın en yüksek olduğu, Matematik ise en düşük olduğu alt test olmuştur. 10 soru bulunan alt testler arasında ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğrencilerin en yüksek doğru cevap sayısı ortalamasına sahip olduğu alt testtir. Bu alt testler arasında kız ve erkek öğrenciler arasındaki en düşük fark T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, en yüksek fark ise Yabancı Dil alt testlerinde görülmüştür.



## GRAFİK 7

## CİNSİYETE GÖRE ALT TESTLERDEKİ DOĞRU CEVAP SAYISI ORTALAMALARI



T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

## 2.3 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Merkezi Sınav Puanı Dağılımı

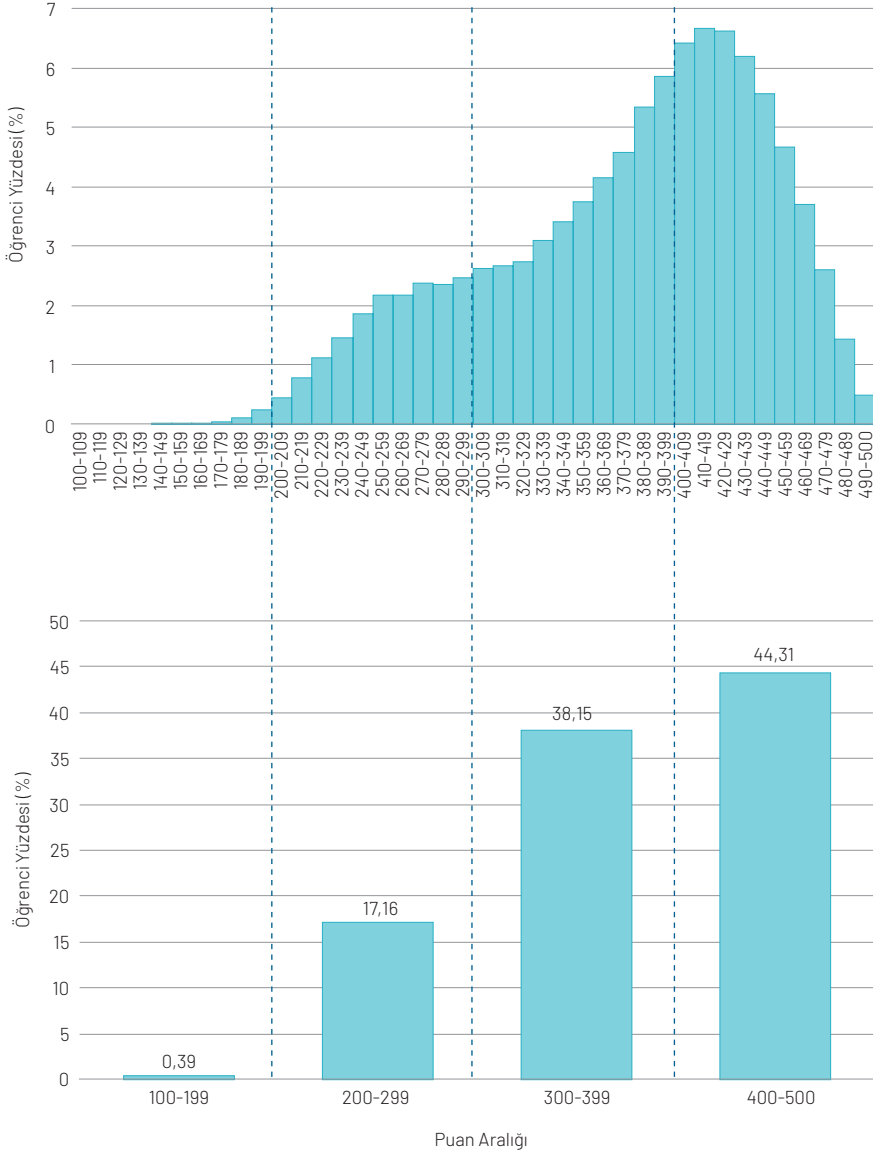


Merkezi Sınav Puanı (MSP), öğrencilerin sınav ile öğrenci kabul eden ortaöğretim kurumlarına temel teşkil etmektedir. Bu bölümde, merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrencilerin 100 ile 500 arasında değişen MSP dağılımları incelenmiştir. MSP aralıkları ve bu puan aralıklarında bulunan öğrenci oranları Grafik 8'de gösterilmiştir.

Grafik 8'e göre öğrencilerin Merkezi Sınav puan dağılımı sola çarpık bir özellik göstermektedir. Dağılımın en yüksek bölgesi incelendiğinde, öğrencilerin 400 ile 459 puan aralıklarında bulunma oranlarının birbirine yakın olduğu ve %6'ya yakın ve üzerinde olduğu görülmektedir. Frekans dağılımı 410-419 puan aralığında tepe noktasına ulaşmıştır. Yerleşen öğrencilerin yaklaşık yarısının (%50,17) sınav puanı 390 ile 500 arasındadır. Merkezi Sınav Puanı, 100-109 puan aralığından 400-409 puan aralığına yükseldikçe öğrencilerin bu puan aralıklarında bulunma oranları artmaktadır. Merkezi sınav puanıyla yerleşen öğrenciler arasında MSP'si 100-199 aralığında olan öğrencilerin oranı %0,39, 200-299 aralığında olan öğrencilerin oranı %17,16, 300-399 aralığında olan öğrencilerin oranı %38,15 ve 400-500 aralığında olan öğrencilerin oranı %44,31'dir. Önceki yıllarda görüldüğü üzere, sınavdaki performansı sonucunda daha yüksek puan aralıklarında bulunan öğrencilerin sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşme oranları görece yüksektir.

GRAFİK 8

## MERKEZİ SINAV PUANIYLA YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN SINAV PUANI DAĞILIMI



## 2.4 Merkezi Sınav Puanıyla Yerleşen Öğrencilerin Okul Başarı Puanı ve Merkezi Sınav Puanı İlişkisi



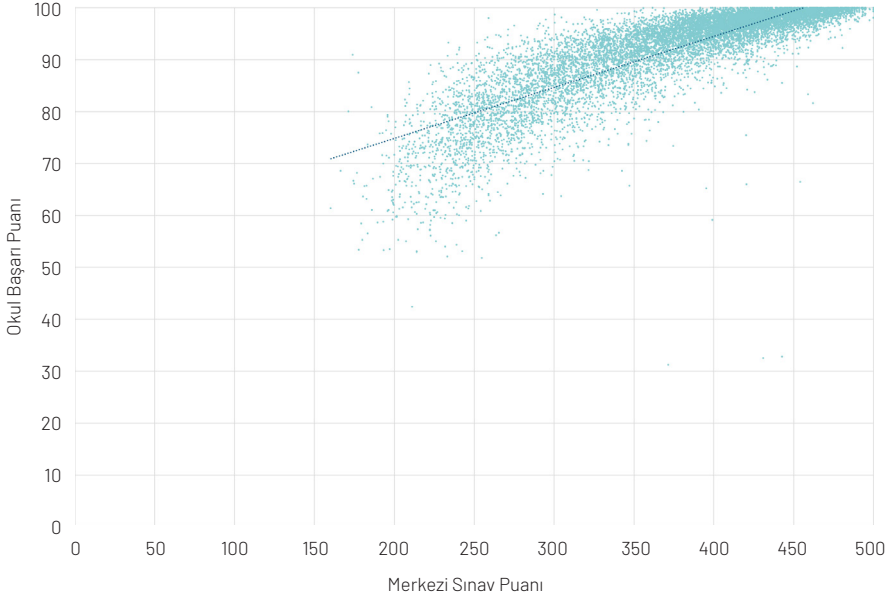
Öğrencilerin benzer alanlardaki akademik başarı göstergeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, alan yazında sık kullanılan bir yaklaşımdır. Merkezi Sınavın geliştirilmesi sürecinde 8. sınıf kapsamının dikkate alınması, bu sınavdan elde edilen sonuçlar ile öğrencilerin ortaokulda elde ettikleri başarı göstergeleri ile ilişkisinin incelenmesini önemli hale getirmektedir.

Bu bölümde, öğrencilerin ortaokulda edindikleri becerilerin bir göstergesi olan Okul Başarı Puanı (OBP) ile Merkezi Sınavdan aldıkları puanlar arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için iki puan türü arasındaki korelasyon incelenmiştir. OBP ile Merkezi Sınav Puanı arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek için oluşturulan saçılım diyagramı Grafik 9'da gösterilmiştir.

Grafik 9'da görüldüğü gibi, 2022 Merkezi Sınav sonucuna göre yerleşen öğrencilerin OBP ve MSP'leri arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Ortalamaya göre simetrik bir dağılıma sahip olmaması dolayısıyla Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile yapılan incelemede puanlar arasında doğrusal, pozitif yönde, istatistiksel açıdan anlamlı ve güçlü ( $\rho=0,845$ ) bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, MSP ile OBP olmak üzere öğrencilerin iki akademik başarı göstergesinin güçlü bir ilişkiye sahip olduğunu ve benzer yönde değiştiğini göstermektedir.

## GRAFİK 9

## OKUL BAŞARI PUANI VE MERKEZİ SINAV PUANLARININ SAÇILIM DİYAGRAMI



T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI





3



SONUÇ



Son iki yıldır Covid-19 salgını dolayısıyla özel önlemler altında gerçekleştirilen Merkezi Sınav, salgının etkisinin azalmasına rağmen bu iki yıldaki birçok önlem korunarak 2022 yılında başarıyla gerçekleştirilmiştir. 2021-2022 eğitim öğretim yılında 8. sınıftan mezun olan toplam 1.236.308 öğrencinin 1.031.799'u Merkezi Sınava katılmıştır. Bu bağlamda, Merkezi Sınava katılım düzeyi son üç yıl ile benzer düzeyde seyretmiştir. Merkezi Sınavın sonuçları 30 Haziran 2022 tarihinde açıklanmıştır.

Sınav uygulamasının akabinde ortaöğretim kurumları ve sunduğu imkânlar hakkında öğrencileri bilgilendirme ve rehberlik çalışmaları yoğunlaşmıştır. Son yıllarda geliştirilen "Tercih Robotu", "Mesleğim Hayatım Platformu" başta olmak üzere dijital platformlarda sunulan bilgiler, okullarda yapılan rehberlik çalışmaları ile desteklenmiştir.

Öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına ilişkin tercihleri 4 Temmuz ile 20 Temmuz 2022 arasında alınmış ve 25 Temmuz 2022 tarihinde ilk yerleştirme sonuçları açıklanmıştır. Yerleştirme sonucunda, 188.875 öğrencinin sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmesi sağlanmıştır. Çalışmanın bu kısmında, sınav performanslarına göre merkezi yerleştirilen bu öğrencilerin performansları ayrıntılarıyla incelenmiştir.

Sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirilen öğrencilerin 20 soru bulunan alt testler arasında Fen Bilimleri alt testinde 14,91, Türkçe alt testinde doğru cevap sayısı ortalaması 14,08, Matematik alt testinde ise 9,38 olarak hesaplanmıştır. 10 soru bulunan alt testler arasında ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testinde doğru cevap sayısı ortalaması 8,57, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde 7,89 ve Yabancı Dil alt testinde 6,85 olarak belirlenmiştir. 2022 Merkezi Sınavda hesaplanan ortalamaların yanı sıra doğru cevap sayısı dağılımları da 2021 ve 2020 yılları ile genel bir tutarlılık gösterdiğini işaret etmektedir. Dolayısıyla, sınavla öğrenci alan kurumlara merkezi olarak yerleştirilen öğrencilerin performansları son üç yılda genel bir benzerlik göstermektedir.



Uluslararası başarı izleme araştırmaları ile birlikte ülkemizde uygulanan geçiş ve sıralama sınavlarında sıklıkla ortaya konduğu gibi, LGS 2022 Merkezi Sınavında da kız öğrencilerin performansı erkek öğrencilerden yüksek olmuştur. Bununla birlikte, söz konusu farklar cinsiyetin performans üzerinde belirleyici olabilecek seviyenin oldukça altındadır. İki grubun ortalamalarının birçok alt testte yakın olması bunun temel göstergesidir. Grupların kısmen farklılaştığı alanlar, sözel bölümde bulunan Türkçe ve Yabancı Dil alt testleridir. Özetle, son yıllarda farklı çalışmalarda görülen cinsiyete bağlı farklar düşük seviyede devam etmektedir.

İncelenen son unsur, Merkezi Sınavdan elde edilen sonuçların öğrencilerin okul başarısının hangi ölçüde göstergesi olduğunun belirlenmesi açısından önemlidir. Daha önce vurgulandığı gibi, LGS kapsamında Merkezi Sınavın kapsamını 8. sınıf öğretim programı oluşturmaktadır. 8. sınıf eğitim kazanımlarının önceki yıllardaki kazanımlarla ilişkili olduğu ve programın sarmal yapısı dikkate alındığında öğrencilerin ortaokulda gösterdiği başarı, Merkezi Sınav için bir ölçüt olarak değerlendirilebilir. Okul Başarı Puanı (OBP), öğrencilerin ortaokul düzeyindeki akademik performansının bir göstergesi olarak dikkate alınmış ve Merkezi Sınav Puanları ile ilişkisi incelenmiştir. Sonuçlar, Merkezi Sınav puanlarının okul başarısı ile güçlü bir bağa sahip olduğunu ve başarının önemli bir göstergesi olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla, alt testlere dair yeterli psikometrik kanıtların yanında test sonuçlarının da okul başarısı ile yakından ilişkili olduğu gösterilmiştir.

## Kaynaklar

- Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.
- Cronbach, L. J., Gleser, G. C., Nanda, H., & Rajaratnam, N. (1972). *The dependability of behavioral measurements*. New York: Wiley.
- MEB (2018). *Liselere Geçiş Sistemi (LGS): Merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin performansı*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:3. Ankara: MEB.
- MEB (2019). *2020 Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında ilk yerleştirme sonuçları*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:15. Ankara: MEB.
- MEB (2020a). *2020 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:13. Ankara: MEB.
- MEB (2020b). *2020 Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında ilk yerleştirme sonuçları*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:15. Ankara: MEB.
- MEB (2021). *2021 ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:16. Ankara: MEB.



